

همایش علمی پژوهشی فقه و حقوق اسلامی

نهاد برگزار کننده همایش: موسسه قانون یار

((با حمایت معنوی مرکز علمی کاربردی سازمان همیاری شهرداری های استان اصفهان))

دبیر اجرایی همایش: دکتر امین امیریان فارسانی
شماره مجوز: ۹۸/۲۳۵۱-۷۸۸۶۴
سال برگزاری همایش: ۱۳۹۸
شماره مقاله: ۸۸۹۵/۰۶۳۹
رده بندی کنگره: ح ۱۰۱/۴۷۲

بررسی و تحلیل مسؤلیت مدنی و جبران خسارت ناشی از حوادث دانش آموزان در مدارس دکتر بهنام اسدی^۱

مدیر عامل و صاحب امتیاز موسسه قانون یار

استاد دانشگاه

چکیده

سیستم آموزشی در هر کشور بخش بزرگی از دولت را تشکیل می دهد و به تبع آن مسائل، مشکلات و دغدغه های این حوزه نیز بسیار است. در بحث خساراتی که در این حوزه ممکن است وارد شود، خود می تواند به طور اخص یک قانون یا بخشی از یک قانون باشد و حقوقدانان این خسارات را به نام خسارات آموزشی می شناسند، همچون قانون فرانسه که بخشی از قانون مدنی این کشور به این بحث می پردازد اما در قوانین ایران به طور اخص این قانون را نه به طور جداگانه و نه به شکل بخش مشخص از یک قانون نداریم. لذا حقوقدانان ایران پرونده های مطروحه در این حوزه به برخی مواد مرتبط در قانون مدنی، قانون مسؤلیت مدنی و آیین نامه اجرایی مدارس استفاده می نمایند. به هر حال باید اذعان داشت بررسی میزان و نوع جبران خسارات در محیط های آموزشی همچون مدرسه و نقش هریک از عوامل همچون، دانش آموز، معلم، مدیر و آموزشگاه و ادارات آموزش و

^۱ مولف ۴۵ کتاب پژوهشی و نویسنده بیش از صد مقاله علمی تا سال ۱۳۹۹

آدرس پست الکترونیکی نویسنده: Drbehnamasadi@yahoo.com شماره تماس: ۵۲۶ و ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

پرورش و کانون پرورش فکری در بروز و جبران خسارات وارده چقدر بوده و چقدر وظیفه نگهداری و جبران دارند مسأله ای است که شاید به طور واضح مشخص نگردیده که باید اختصاصاً به آن پرداخت. در حقوق ایران برای آموزشگاه، مدرسه و اداره آموزش و پرورش نقش کارفرما را در نظر گرفته و بین معلم و آموزشگاه، مدرسه، مرکز کانون پرورش فکری، کانون زبان و مجتمع آموزشی رابطه تبعیت و گماشتگی برقراری باشد. نهایتاً در این مقاله قصد داریم به بررسی مسئولیت مدنی و جبران خسارت ناشی از حوادث دانش آموزان در مدارس پرداخته و مسئولیت هریک از عوامل مسئول و همچنین دولت و آموزش و پرورش و مدرسه در این راستا مورد بررسی و مذاقه قرار گیرد.

واژگان کلیدی: مسئولیت مدنی، جبران خسارت، ورود ضرر و زیان، مدرسه و محیط های آموزشی، دانش آموز

بخش اول: کلیات

«مسئولیت» در تقسیم‌بندی کلی به مسئولیت اخلاقی و حقوقی تقسیم می‌شود. مسئولیت حقوقی خود نیز به دو دسته تقسیم می‌شود. مسئولیت مدنی و مسئولیت کیفری. در مسئولیت مدنی هدف حمایت از فرد و در مسئولیت کیفری هدف حمایت از جامعه می‌باشد و سرانجام مسئولیت مدنی نیز به مسئولیت قراردادی و مسئولیت غیر قراردادی (قهری) تقسیم می‌شود. واژه ی «مسئول» عربی است. به معنی پرسیده شده، درخواست شده و بازخواست شده می‌باشد. «مسئول» کسی است که فریضه‌ای که بر ذمه دارد. در ترمینولوژی حقوقی «مسئولیت مدنی» به معنای مسئولیت در مقام خسارتی است که شخص به دیگری وارد می‌کند. هم چنین مسئولیت شخص بر اثر تخلف از انجام تعهدات ناشی از قرارداد می‌باشد.^۱ «مسئولیت» در معنای عام و وسیع خود، عبارت است از، الزام به جبران ضرر. اعم از این که منشأ ضرر وقایع حقوقی باشد؛ یا اعمال حقوقی. که در این معنا، شامل مسئولیت قراردادی و

۱- محمدجعفر جعفری لنگرودی، ترمینولوژی حقوقی، ص ۶۴۵